

Mazací tabulky na 2. stupni

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Ing. Pavla Nawratová

Název školy, na níž autor působí: ZŠ Zdice

II. Kontext:

Cílová skupina: 1. a 2. stupeň, střední školy

Předmět, v němž byla technika realizována: anglický jazyk

Další relevantní informace: Mazací tabulky je možné použít napříč téměř všemi předměty.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Na mazací tabulky se píše stíracím fixem. Využívají se k zjištění okamžitého stavu znalostí žáků, k oboustranné zpětné vazbě (žák – učitel, učitel – žák) a na podporu aktivní práce v hodině.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Mazací tabulky jsem do své výuky zavedla proto, abych od žáků získala okamžitou zpětnou vazbu. Nedařilo se mi sledovat, jak jsou na tom jednotliví žáci s vědomostmi či prací, pokud jsme odpovědi zapisovali pouze do sešitu nebo si je říkali nahlas. Tabulky mi poskytují přehled o odpovědích všech žáků ve třídě, mohu zjistit, kde se v osvojování učiva nachází každý z žáků, mohu také okamžitě reagovat na to, co je na tabulce napsáno, a tím pádem dát jednotlivcům zpětnou vazbu hned. Na rozdíl od jiných technik zjišťování porozumění, jako je např. semafor apod., vidím velkou výhodu v psaném záznamu, který umožňuje okamžitou korekci. Učitel

vidí, že je např. v angličtině slovo špatně napsáno, a může jej ihned opravit. Zamezí se tak fixaci chyb.

Konkrétní využití:

Vypracování cvičení – zejména při vysvětlení nového učiva, např. gramatiky, slovíček apod. v angličtině, kdy potřebuji vidět, že žáci moje vysvětlení pochopili, vypracováváme cvičení bod po bodu na tabulku. Okamžitě tak kontrolujeme, jestli jsou odpovědi dobře, učíme se z chyb, dovysvětlujeme. Teprve potom přichází samostatnější a komplexnější práce, např. v pracovním sešitě.

Slovíčka – využívám při seznámení s novými slovíčky a k jejich fixaci, viz příloha 1a. Zde žáci okamžitě zvedají tabulku a ukazují mi, co napsali. Každý žák tak pracuje svým tempem a nečeká na ostatní. Toto mi dává možnost reagovat rychle na případné chyby bez toho, aby ostatní žáci čekali, než tabulky jednu po druhé projdu. Rizikem je to, že žáci, kteří odpověď neznají, sledují tabulky druhých. Většinou je ale tempo velmi svižné a není k tomu prostor. Pokud si všimnu, že se opisování děje opakovaně u jednoho žáka, je to pro mě signál k tomu, abych se ho doptala, proč to tak je. Zda rozumí mým pokynům, jestli nepotřebuje s něčím pomoci. Je dobré také žáky upozornit, že je nutné psát odpovědi velkým písmem, jinak je pro učitele obtížné odpovědi přečíst.

Práce v týmu (odpovědi za tým) – princip je stejný jako u jednotlivců, ale na odpovědi se musí shodnout celý tým a tu pak ukáže.

Těkej štronzo dvojice – pokud chci, aby žáci sdíleli různé informace, v angličtině např. při nácvičku řadových číslovek a měsíců v roce, napíší anglicky na tabulku své datum narození. Pak chodí po třídě, ptají se ostatních, kdy se narodili, a odpovídají na jejich otázky.

Těkej štronzo dvojice, popis aktivity – žáci vstanou, vezmou si do ruky tabulky a zahájíme aktivitu. Opakuji většinou 3x, aby se žáci prostřídali.

Na pokyn „těkej“ se začnou děti pohybovat po třídě. Pravidlo je, že po dobu „těkání“ nesmí vůbec mluvit, nesmí se také s nikým dopředu domluvit, že se budou v poslední fázi sdílet.

V okamžiku, kdy zavelíme „štronzo“, žáci „zamrznou“ na místě. Očima si vyberou nejbližšího partnera a na pokyn „sdílej“ začnou sdílet informaci z tabulky. Toto opakujeme podle potřeby.

Ano/ne odpovědi – odpovědi na jednoduché otázky, kdy žáci na jednu stranu tabulky napíší ano, na druhou ne a ukazují své odpovědi. Ve videu v příloze č. 1.2 je ukázka tohoto využití v modifikaci pro anglický jazyk. Žáci používají pojmy true/false – pravda/lež – a reagují na mé věty otáčením tabulek.

Reflexe učitele

Zavedení tabulek je poměrně rychlé a je okamžitě efektivní, což je vidět i na videu – viz příloha 1. Video zachycuje mé letošní šestáky, se kterými jsem v této sestavě měla pouze 2 vyučovací hodiny před touto natáčenou, nikdy předtím jsem je neučila a tabulky zapojila až do této hodiny. Je vidět, že práce s tabulkami jim nečiní problém, a to i přes to, že někteří z nich je podle svých slov na prvním stupni nevyužívali, viz příloha č. 1c.

Tabulky se mi velmi osvědčily a je to jedna z věcí, bez které bych si zejména hodiny angličtiny už nedokázala představit.

Kromě okamžité oboustranné zpětné vazby má tato technika tu výhodu, že všichni žáci musí v daném čase pracovat a reagovat. Pokud to nedělají, zjistím to velmi rychle a mohu se dotazovat, proč to tak je, zda nerozumí zadání, neznají odpověď nebo mají jiný problém. Mohu jim tak být okamžitě nápomocná, což je vidět na videu, viz příloha č. 1d. Je z něj zřejmé, že jsem si okamžitě všimla, že žákyně nepracuje. Pokud bychom pracovali v sešitech, trvalo by mi delší dobu, než bych to zjistila, popř. bych si toho nevšimla vůbec, protože při hromadné kontrole by si žákyně mohla vše bez povšimnutí dopsat, aniž by se snažila zapojit nebo zjistit, co má vlastně dělat.

Reflexe žáků:

Žáky práce s tabulkami velmi baví, což je vidět jak v průběhu videí, viz přílohy 1a–d, tak v rychlém hodnocení na konci videa – příloha 1e.

Doporučení při využití v praxi:

Aby byla tato technika efektivní, je potřeba, aby měl tabulku, fix i mazátka opravdu každý žák. Pokud je pořízení tabulek příliš finančně náročné, je možné je nahradit tak, že zalaminujeme formát A4 bílého papíru. Mazátka zase vyrábím tak, že si nastříhám balení univerzálních utěrek z 87% viskózy.

V prvním roce zavádění této techniky jsem narazila na to, že předpoklad, že si žáci budou tabulky do hodin nosit sami z domu, není realistický. Problém byl v tom, že se vždy našel někdo, kdo tabulku zapomněl, nebo když už tabulku měli všichni, neměli zase fixy či mazátka. V dalším roce jsem tedy poprosila vedení školy o zakoupení vstupní sady tabulek a fixy jsem začala od dětí vybírat vždy na začátku roku. Mám je přichystané na lavici vedle katedry, viz foto v příloze 2 – Mazací tabulky ve třídě, a žáci vědí, že před každou hodinou si je musí spolu se semaforem nachystat na lavici nebo pod ni.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení

Příloha 1a: Mazací tabulky na 2. stupni – využití (video)

Příloha 1b: Mazací tabulky na 2. stupni – využití (video)

Příloha 1c: Mazací tabulky na 2. stupni – využití (video)

Příloha 1d: Mazací tabulky na 2. stupni – využití (video)

Příloha 1e: Mazací tabulky na 2. stupni – využití (video)

Příloha 2: Mazací tabulky ve třídě (foto)

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

